

Resume

Natura 2000 område nr. 98, Tinglev Sø og Mose, Ulvemose og Terkelsbøl Mose

Områdebeskrivelse

Området består af to delområder, der ligger med ca. 3 kilometers afstand. Områderne Terkelsbøl Mose og Ulvemose ligger nordvest for Tinglev by, mens Tinglev Mose ligger sydøst for byen, og tilsammen udgør Natura 2000 område nr. 98 ca. 919 ha. De centrale mosearealer er nedbrudt højmose med spredte tørvegrave, brunvandede søer og store andele af skovbevokset tørvemose. Randarealerne er lavtliggende marginaljord, som drives ekstensivt. Begge områder er afvandet gennem systemer af grøfter. Afvandingen er blevet dårligere de seneste årtier, da arealerne i og omkring moserne har sat sig, som følge af nedbrydning af tørv. Terkelsbøl Mose, Ulvemosen og den vestlige del af Tinglev Mose er stærkt tilgroet af birk, pil og græsser som følge af afvandingen. Den sidste store afvanding af Tinglev Mose fandt sted i perioden 1966 - 67.

Vigtigste naturværdier

Området er udpeget for at beskytte hedehøg og rørhøg. Den nordøstlige del af Tinglev Mose er levested for rørdrum, plettet rørvagtel og trane, samt potentielt levested for odder (i tilknytning til kanalerne). Hedehøg søger føde indenfor områderne og kan måske yngle i randområderne. Engsnarre er blevet registreret syngende.

Bunden i mosen udgøres af op til 1½ m søkalk, som er blevet udnyttet i mosens sydlige del. Her findes åbne arealer med eng-rørhvene- og tagrørs-bevoksning eller hængesæk samt tørvegrave med bl.a. krebseklo.

Trusler mod områdets naturværdier

Der er foretaget en tilstandsvurdering for de fleste af områdets naturtyper, og truslerne mod udpegningsgrundlaget er registreret.

Den luftbårne kvælstofbelastning overskrider tålegrænserne for mose-naturtyperne betydeligt. Det medfører, at relativt tør mosebund vil gro til hurtigere end normalt, hvorved levesteder for fuglearter, der kræver åbne naturtyper, forsvinder.

Området er også truet af opvækst af vedplanter (især pil og birk), hvilket medfører at dele af området ikke længere er egnet som levested for fuglearterne på udpegningsgrundlaget. I Terkelsbøl Mose og Ulvemosen udgør tilgroning en stor trussel. I Tinglev Mose er tilgroningen dog næsten standset som følge af vandstandshævning.

Uhensigtsmæssig hydrologi i Terkelsbøl Mose og Ulvemosen betyder, at mosearealerne afvandes med en kunstigt lav vandstand til følge. Dette fremskynder tilgroningen med vedplanter og er en trussel mod mosearealernes funktion som potentielle yngle- og fourageringsarealer for arterne på udpegningsgrundlaget.

Når hedehøgen yngler på arealer i omdrift, er der risiko for at rederne ødelægges som følge af landbrugsdrift.

Den invasive art mink, der er konstateret i områderne, udgør en trussel for udpegningsgrundlagets ynglefugle.

Fuglene på områdets udpegningsgrundlag, rørhøg og hedehøg, kan i dele af området være truet af forstyrrelser i yngletiden.

Prædation udgør en trussel mod hedehøgens reder, der bl.a. er udsatte for prædation af ræv og mink.

Målsætning og indsats

Den overordnede målsætning for området er, at sikre egnede levesteder for fuglearter på udpegningsgrundlaget, samt at sikre områdets økologiske integritet i form af uforstyrrede levesteder med naturlig hydrologi, hensigtsmæssig drift, lav næringsstofftilførsel og gode spredningsmuligheder.

Arterne hedehøg og rørhøg sikres god bevaringsstatus, og det samlede areal af levestederne skal være stabilt eller i fremgang, hvis naturforholdene tillader det. Der skabes grundlag for yngleforekomst af 2 par rørhøg, og at hedehøg yngler fast i området.

Indsatsen vil dreje sig om sikre egnede levesteder for hedehøg og rørhøg. Tilgroningen søges nedsat ved reduktion af kvælstofdeposition og sikring af den mest hensigtsmæssige hydrologi. Forstyrrelserne reduceres og prædation fra ræv og mink søges nedsat.

Oversigt over de væsentligste virkemidler til gennemførelse af denne plan:

Indsats	Stort omfang	Mindre omfang	Undersøges nærmere	Ikke relevant
Rydning, fjernelse af uønsket opvækst Herunder bekæmpelse af invasive arter	X			
Forbedring af hydrologi Fx ved at standse dræning, genoprette vandløb, fjerne diger	X			
Ekstensiv drift Fx indførsel eller opretholdelse af græsning, høslet mm.		X		
Sikring af arealer Sikring af natur der ikke pt. er beskyttet (fx stenrev og skovnatur)				X

Reducere forstyrrelser			X	
Forbedring/sikring af levesteder Fx ved etablering af vandhuller, sikring af redetræer eller større fouragerings- eller yngleområder	X			
Sammenkædning af naturarealer Fx ved udlæg af naturarealer til samdrift af mindre og adskilte naturområder.				X